

2010 Yılı İtibarıyla Höşöö Tsaıdam Bölgesi ve Orhun Vadisi

Cengiz Alyılmaz*

Özet: Moğolistan Cumhuriyeti Arhangai İli Nalaıh İlçesi sınırları içinde yer alan Höşöö Tsaıdam Bölgesi ve Orhun Vadisi Türk dili, Türk tarihi, Türk kültür ve Uygarlığı açısından büyük önem taşır.

Köl Tigin ve Bilge Kağan anıt mezar külliyelerinin ve yazıtlarının da içinde bulunduğu Höşöö Tsaıdam Bölgesi, II. (Kök)türk Kağanlığı döneminin pek çok anıt mezar külliyesini de üzerinde barındırmaktadır.

Makalede hem Höşöö Tsaıdam Bölgesi'ndeki ve Orhun Vadisi'ndeki eski Türk kültür ve uygarlık eserlerinin 2010 yılındaki durumları ortaya konulmakta; hem de buralarda Türkler, Moğollar ve Almanlar tarafından yapılan çalışmalar dikkatlere sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Höşöö Tsaıdam Bölgesi, Orhun Vadisi, müze, anıt mezarlar, yazıtlar, arkeolojik kazılar

“Khoshoo Tsaıdam Area and Orkhon Valley as of 2010”

Abstract: Khoshoo Tsaıdam Area and the Orkhon Valley, which lie within Nalaıh County, Arhangai Province of Mongolia, is highly important in terms of Turkish language, Turkish history, Turkish culture and civilization.

Khoshoo Tsaıdam Area, the home for the Köl Tigin and the Bilge Kagan mausoleum complexes, contains many other mausoleum complexes from the 2nd (Kök)türk Kaganate era as well.

In this paper, present state of the age old works of Turkish culture and civilization in the Khoshoo Tsaıdam Area, as of 2010 is revealed; while the works carried out in the vicinity by the Turkish, Mongolian and German teams are offered to the readers' notice.

Key Words: Khoshoo Tsaıdam Area, Orkhon Valley, museum, mausoleums, inscriptions, archeologic diggings

---

* Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü